

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. LXVI. Romana Legati habitationis. Relicta alicujus habitatione cum hærede, an legatarius possit suum jus alteri cedere, ac domum vel partem pro ejus habitatione assignatam locare; Et an è ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

Hinc non bene dicebant agentes pro Confraternitate, quod emptor ita gereret vices illius Ministri, quo mediante dictum onus implendum erat, quod alias adimpleri non poterat per ipsammet Confraternitatem, tanquam corpus fictum & inanimatum; Ubi enim id fit per Ministrum, iste dicitur representare ipsam Confraternitatem representantem personam defuncti; Hæc autem representatio non datur in quolibet extraneo possessore, qui pluries mutari potest, & ad cuius domum alias Cardinalis non accederet, cum tunc non diceretur hospitio recipi ab hærede representante benevoluntatem testatorem jure obsequii, sed à tertio ignoto vel parum grato. Et juxta præmissa judicatum fuit pro Cardinali, qui post victoriam ex motivo charitatis cuicumque ejus juri munificentissime cessit.

ROMANA LEGATI HABITATIONIS

PRO

DUCISSA MARIA ALDO-
BRANDINA,

CV M

DUCISSA PORTIA CESIA,

Causa decisus per Rotam, ut infra.

Relicta alicui habitatione cum hærede, an legatarius possit suum jus alteri cedere, ac domum vel partem pro ejus habitatione assignatam locare; Et an è converse hæres possit domum solitæ habitationis testatoris in præjudicium legatarii locare, seu alios ad habitandum introducere; Et de qua domo hujusmodi legatum intelligendum sit; ac aliis ad materiam, &c.

S V M M A R I V M.

1. **F** Acti series.
2. Resolutio causæ.
3. Legatarius habitationis potest domum locare, vel aliis concedere.
4. Secus si sit legata solùm facultas habitandi.
5. Quando hæc sola facultas relicta dicatur.
6. Legatum habitationis censetur in domo solita habitari per testatorem.
7. Si est legatum factum uxori, censetur eo modo, quo ipsa, vivente viro testatore habitabat.
8. Ex qualitate persone judicandum est, quomodo habitatio præstanda sit.
9. An hæres invito legatario introducere possit alios ad habitandum in eadem domo.
10. Legatum alimentorum an contra judicium testatoris peti possit extra domum hæredis.
11. Quomodo fratribus secundogenitis habitatio à primogenito præstanda sit.

D I S C. LXVI.

Decedens absque prole Franciscus Maria Cesus Dux Cere, scripta hærede Portia sorore, cum substitutionibus ad rem non facientibus, Mariæ Aldobrandina uxori habitationem reliquit cum eadem hærede, inter quas mortuo testatore, juxta mulierum consuetudinem plures exorta fuerunt controversiæ, præsertim circa dictum legatum habitationis; Primò, an illud dictæ legatariæ præcisè deberetur in ipso palatio Ducum Cerie, in quo testator habitare consueverat & obiit, & in ipsomet nobiliori appartamento, in quo eadem Ducissa vivente viro habitabat; Secundò, an dicta Ducissa Portia hæres, invita præfata Ducissa legataria introducere posset ad habitandum in eodem palatio Comitissam Borromeam alteram sororem sibi substitutam; Et tertio an dicta Ducissa legataria appartementum cum aliis mansionibus & officinis pro familia sibi assignandum aliis locare seu gratuito cedere posset, super quibus omnibus dicta legataria consilium à me & aliis petiit, tam in scriptis, quam in congressu habito pro directione causæ; Sed quamvis super omnibus discussum fuerit, nihilominus ob ejsdem Ducissæ discessum ab Urbe absque probabili spe celeris regressus, inanis remansit discussus super primo & secundo puncto, solùmque commissa causâ in *Rota coram Cero*, actum fuit de tertio, quæm decidi expediebat, dum alias stante absentia, legatum nullius remaneret utilitatis; Et assumpta disputatione sub die 17. Martii 1665. prodiit resolutio legatariæ absentis præjudicialis circa facultatem locandi vel aliis concedendi, ad ejsdem verò præsentis favorem, confirmando manutentionem à iudice primæ instantiæ sibi concessam, rejecta exceptione hæredis, quod palatium non esset hæreditarium, sed spectaret ad fideicommissum sibi debitum ex persona propria, ex regula, quod hæres tenetur habere ratum factum defuncti etiam in bonis & juribus propriis, licet in hac disputatione Rotali ego non scripserim, utpotè medio tempore per dictam hæredem evocatus ad defensionem plurium graviorum causarum, præsertim in Romana Contributionis, de qua *sub tit. de feudis ad materiam Bullæ Baronum*, & propterea abstinui, sed ex discussu præcedenter edito pro veritate penè totum desumptum fuit.

In dicto igitur discussu, quatenus pertinet ad hunc tertium punctum in Rota postmodum disputatum, resolutio fuit juxta votum, undè in congressu mea sententia fuit illum assumendum non esse, utpotè parum probabilem; Licet enim legatario habitationis concedatur facultas domum, cujus habitatio sibi relicta est, locandi vel alteri concedendi juxta textum clarum in *l. cum antiquitas Cod. de usufructu*, cujus dispositio de plano intraret in præsentem casum, quando reverà ageretur de legato habitationis domus, cum esset per ultimam voluntatem, quoniam questio est, ubi conceditur vel reservatur per actum inter vivos ex deductis in magistralli decisione 401. *Afflicti*, ubi verius firmatur idem quoque isto casu procedere.

Nihilominus cessabat applicatio ad factum, cum reverà legatum non contineret habitationem tanquam jus vel servitutem in re, sed solùm facultatem habitandi cum hærede, & sic quandam speciem continuationis ejsdem vite, quam legataria deducebat, vivente ipso testatore, cujus personam hæres fictè representat, eo quia uxor quam-

vis

vis vidua durante viduitate censetur, ac si contineret in conjugio, undè expedit famæ & existimationi viri eam honorificè vivere & tractari, & hoc est, quod propriè testator disponere voluit, quo casu cum hæc facultas dicatur jus mere personale alteri non cessibile, idcirco non competit facultas locandi vel alteri cedendi juxta distinctionem, de qua post Fulgos. conf. 207. num. 2. Dec. conf. 335. quod reputatur in materia magistrale, in terminis uxoris Vrsill. ad Afflic. dicta decif. 401. num. 2. & est distinctio communiter recepta, quod scilicet aliud sit legatum habitationis ipsius domus simpliciter, aliud sit legatum facultatis habitandi in domo cum hærede ex deductis per Surd. de alimentis vir. 2. quæst. 13. num. 25. Mantio: de conjectur. lib. 9. tit. 4. num. 8. cum sequent. Gratian. discept. 775. numer. 72. cum sequent. Casill: de usufructu cap. 28. num. 27. cum aliis in decisione de super edita, ubi bene ponderatur, quod cum testator hujusmodi legatum restrinxerit ad tempus seu statum viduitatis, ita clara resultabat voluntas, quod aliud gerere noluerit, nisi providere personam de congrua habitatione, donec ejusdem testatoris existimationi ita expediret; Ac etiam quia dum hujusmodi habitationem mandavit insimul cum hærede, quæ erat mulier & soror, prorsus incongruum & improbabile est, ut facultatem dare voluerit aliis locandi vel concedendi, undè propterea resolutio omninè justa & probabilis vita est.

Quoerò ad primum punctum supradictum, an scilicet dicta habitatio præcisè deberetur in ipso palatio, & in eodem appartamento, respondi bonum jus assistere legataria ex regula, quod ubi testator non exprimit domum, sentire censetur de illa suæ habitationis ex deductis per Gabriel. conf. 98. num. 4. lib. 1. Menoch. conf. 329. num. 12. & lib. 4. præsumpt. 106. num. 3. & firmatur in hujus causæ decisione; Et dum in vita testator uxori dictum appartementum destinavit, eadem destinatio durare censetur, ita ut legatum continere dicatur quamdam continuationem seu perseverantiam ejusdem status, ut in terminis Berous conf. 48. num. 11. lib. 2. Surd. de aliment. vir. 4. quæst. 19. num. 7. Accedente supradicta ratione, quod scilicet uxor durante viduitate retinere dicitur eandem dignitatem & honorificentiam, quam habebat vivente viro, undè intrant deducta per Soccin. jun. conf. 19. num. 23. cum sequent. lib. 2. quod scilicet ex qualitate personæ desumitur, quomodo hujusmodi legatum regulandum sit.

Demum quoad secundum punctum, an scilicet dicta Ducissa hæres introducere posset ad habitandum in eodem palatio Comitissam sororem invita ipsa legataria, contra istius oppositionem probabilis respondendum censui, dum ob ejusdem palatii amplitudinem hæc introductio ipsi legataria, ejusque commoditatibus non præjudicabat, quo solum casu dicebam oppositionem esse probabilem, qualem etiam dicebam in casu quo hæres introducere vellet ad habitandum personas extraneas, & tales, ex quarum simultanea cohabitatione aliquod præjudicium honestati vel decori legataria resultare posset, quo casu etiam ab expresso testatoris judicio recedere licet, ut in proposito habemus de legato alimentorum uxori viduæ relicto in domo ipsius testatoris cum hærede, quod si ex causa honestatis vel alio justo motivo non conveniat uxorem legataria ea recipere ab hæredibus, vel in ea domo, licet defuncti judicium sperni potest, ut decif. 157. num. 18. part. 5. recent. & in aliis plenè cumulatis per Add. ad dec. 636. part. 4. tom. 3. num. 145. & seqq. ubi allegantur Surd. Peregr. & ceteri, & sic est materia arbitraria ex facti circumstantiis decidenda.

In proposito autem habitationis; Cum in domo Ducis Muti seu Mutii adesset primogenitura per contractum ordinata, sub ea dispositione, quod secundogeniti vivant cum fratre primogenito in palatio, usquequo uxorem duxerint, indefinitè autem habitatio danda esset vita durante existentiis in dignitate ecclesiastica; Super duobus occasionem habui respondendi: Primum an cuidam secundogenito, qui uxorem duxerat, dicta habitatio deberetur; Et secundo, an Prælati, qui erat absens exercendo gubernia, justè se opponere posset, ne Dux primogenitus dictum palatium locaret ob jus suæ habitationis, in domo in qua interim bona & alios quos ministros ejus servitio necessarios retinere velle dicebat.

Ad primum respondi sine dubio negativè; Tum quia erector primogenitura clare disposuit, donec alii uxorem ducerent; Tum etiam, quatenus ita dispositum non esset, ratione subjectæ materiæ & verisimilis voluntatis, quod scilicet ita dispositum sit, donec fratres insimul cum quadam locietate vita in eadem domo sub primogenito vivere possent, quoniam cum tractu temporis plures esse possent fratres, ut in hac facti specie contingebat, dari etiam posset casus, quod omnes etiam plures uxorem ducerent & familiam procrearent, undè neque sufficeret palatium Vaticanum, ideoque procedendum cum terminis onerum, seu focularium ad effectum collectarum juxta deducta in Sabinen. focaticæ sub tit. de Regal. disc. 96.

Quò verò ad alterum, quamvis scribens pro Prælati tanquam Advocatus, ex Fulgos. conf. 207. & Affl. dec. 34. & alijs de quibus in Romana seu Albanen. disc. præced. substinerem palatium non posse locari; Attamen reflectendo ad veritatem credebam parum probabilem esse prætensionem, quoties indemitati & commoditati dicti Prælati cum alia domo esset congruè consultum juxta casum absentia vel presentia respectivè, cum alijs esset species iniquitatis.

ROMANA MANSIONVM

PRO

CARDINALI MAYDALCHINO,

CVM

PATRIBUS S. PANCRATII.

Discursus in forma supplicii libelli ad
Sanctissimum.

Facta per donatorem vel concedentem reservatione aliquarum mansionum pro ejus habitatione; An reservata etiam censentur alia necessaria vel congrua officina & mansiones pro familia, quamvis non exprimat.

S V M M A R I V M.

1. Facti series.
2. Concessa aliquare, censentur concessa omnia ea, sine quibus illa obtineri non potest.

3. Sub